

Lina Dahlqvist

TRE SCHAKT INTILL EN GRAVHÖG PÅ BÄCKAGÅRD

Halland, Söndrum socken, Halmstad kommun, Halmstad Bäckagård 1:299, L1996:1702

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2026:14



KULTURMILJÖ
HALLAND



Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2026

Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte 2025

Bild framsida: Översiktsbild på förundersökningsområdet med maskinist Patrik i traktorgrävaren. Mot NÖ.

Foto: Lina Dahlqvist. (Fotonummer: 2025-79-4).

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Syfte och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Resultat	10
Tolkning och åtgärdsförslag	10
Referenser	11
Tekniska och administrativa uppgifter	12
 Bilagor	 13
Bilaga 1 Schaktlista	
Bilaga 2 Fotolista	



Figur 1. Förundersökningsområdet läge markerat på Lantmäteriets karta. Skala 1:50 000.

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland har genomfört en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte inom fastigheten Halmstad Bäckagård 1:299 i Halmstads kommun, enligt länsstyrelsens beslut 431-5756-2025. Förundersökningsområdet är beläget inom fornlämningsområdet för L1996:1702 (hög). Arbetet utfördes genom schaktning med traktorgrävare. Inget av antikvariskt intresse påträffades vid förundersökningen och således förordar Kulturmiljö Halland inga fler arkeologiska insatser i ärendet.

BAKGRUND

Kulturmiljö Halland har genomfört en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte inom fastighet Halmstad Bäckagård 1:299, enligt länsstyrelsens beslut 431-5756-2025. Arbetet utfördes genom schaktning under en mild och molnig dag i mitten på december 2025.

SYFTE OCH METOD

Det aktuella arbetsföretaget är beläget inom fornlämningsområdet för hög L1996:1702. Den arkeologiska förundersökningens syfte var att avgränsa fornlämningen mot fastighetsgränsen. Resultaten ska kunna användas vid länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Resultaten ska också kunna användas som underlag för exploatörens kommande planering.

Förundersökningen genomfördes genom schaktning med traktorgrävare med en planeringsskopa på 1,5 meter. Totalt öppnades tre schakt med enkel skop-

bredd (fig. 3). Matjorden banades av skiktvis, ned till den underliggande alven för att frilägga eventuella bevarade arkeologiska lämningar, anläggningar och fynd. Schakten fotograferades, beskrevs i text samt mättes in med RTK-GPS.

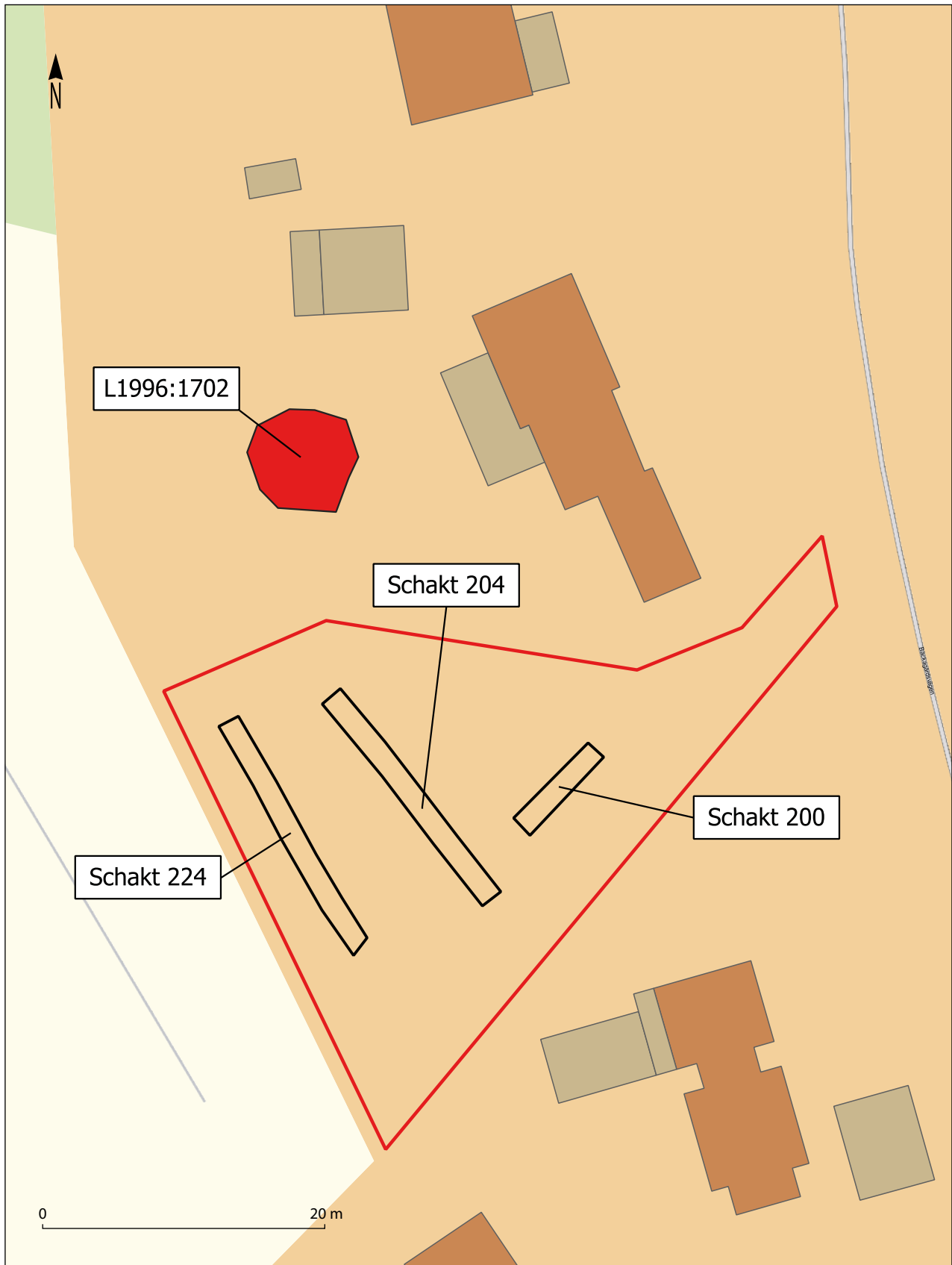
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Undersökningsområdet är beläget inom tättbebyggt område, inom tomtmark bestående av gräsmatta med enstaka buskage och träd (fig. 2). Området är cirka 50 meter långt och strax över 30 meter brett, totalt cirka 855 kvadratmeter stort och har en oregelbunden form där det smalnar av mot nordöst (fig. 3). Undergrunden består av enligt SGU:s jordartskarta av postglacial sand.

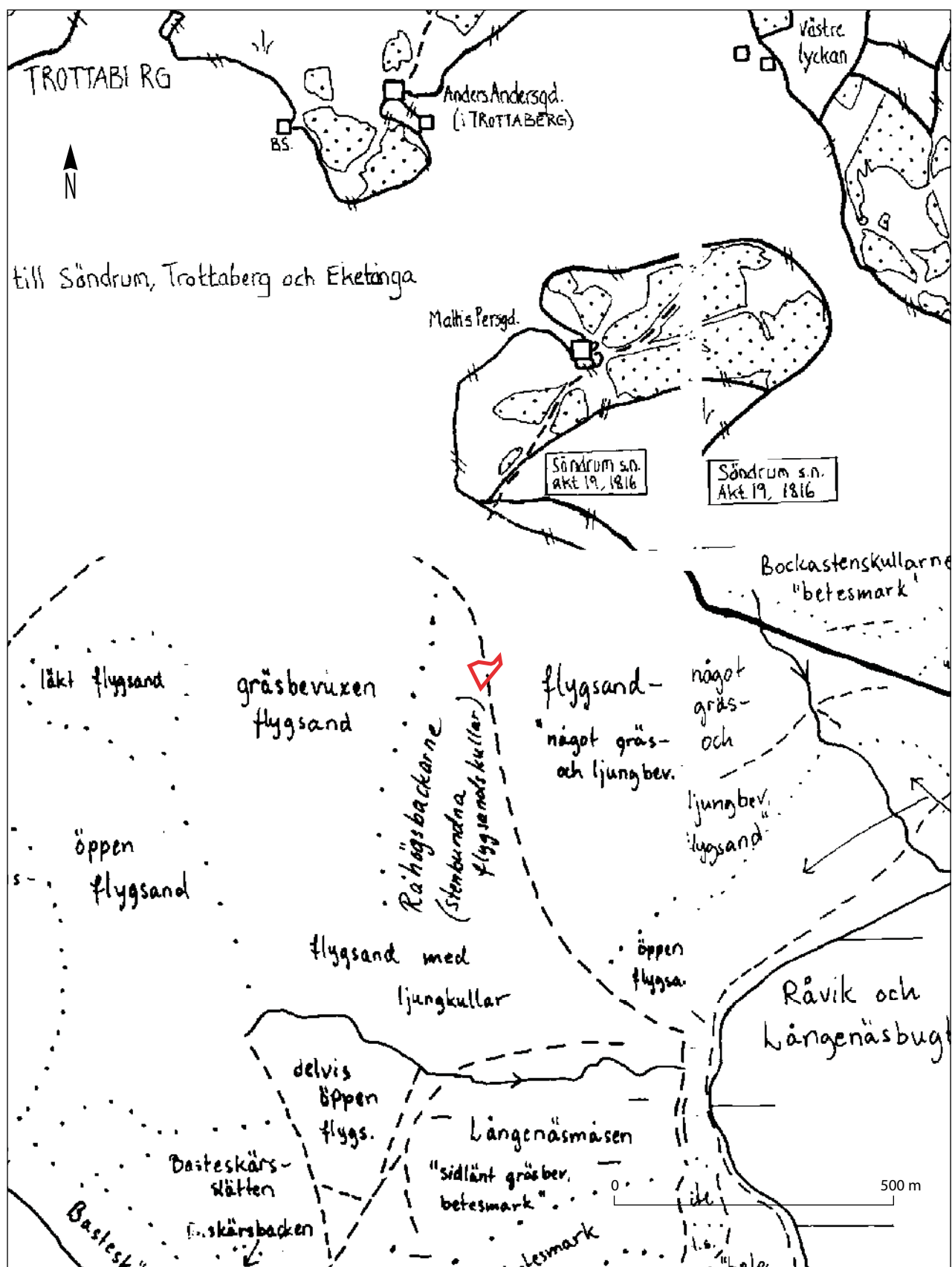
Undersökningsområdet ligger på 20 meter över havet och omkringsliggande landskap består idag av bostadsområden med villor, vägar och skolbyggnader. I väst breder ett större skogsområde ut sig (Eketånga naturreservat) och strax under 1,5 kilometer åt söder finns



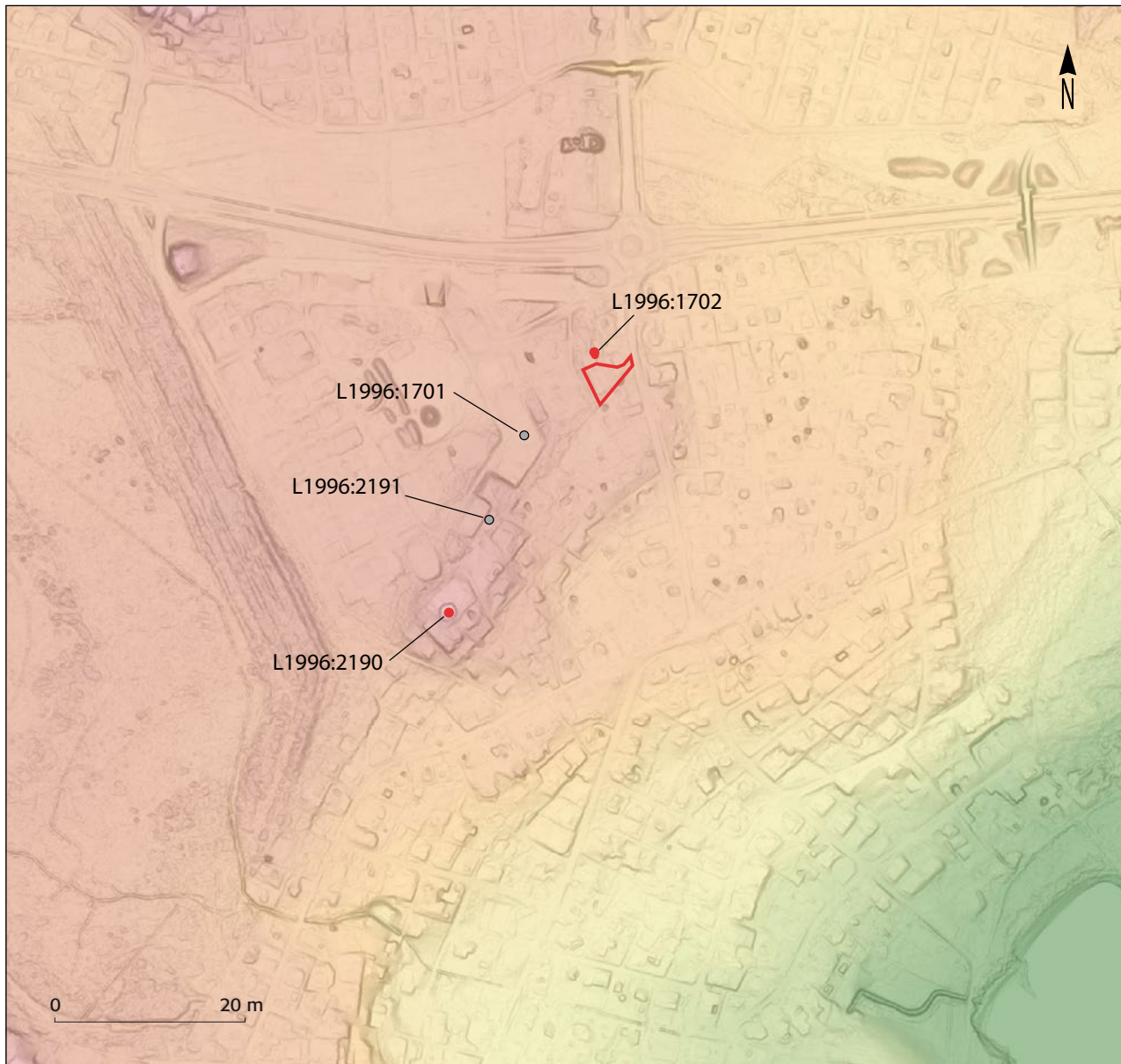
Figur 2. Översiktskarta i skala 1:10 000 med förundersökningsområdet markerat i rött. De kulturmiljölämningar som nämns i texten finns markerade i rött (fornlämning) eller grått (ingen antikvarisk bedömning). Utdrag ur Lantmäteriets fastighetskarta.



Figur 3. Översiktskarta i skala 1:400 med förundersökningsområdet markerat i rött och de upptagna schakten markerade i svart. Utdrag ur Lantmäteriets fastighetskarta.



Figur 4. Historiskt kartöverlägg med förundersökningsområdet markerat i rött. Skala 1:10 000.



Figur 5. Kombinerad höjd- och lutningsreliefkarta över förundersökningsområdet med de närliggande kulturmiljölämningarna i dess omkringliggande landskap. Skala 1:7000.

havet. Tidigare, under både historisk och förhistorisk tid, har dock området varit mer öppet och har haft utsikt mot havet och Hallandsås (Lundborg 1972, s 87).

Enligt det historiska kartöverlägget från 1816 (Söndrum socken, akt 19) ligger förundersökningsområdet på Söndrums, Trottabergs och Eketångas gemensamma utmark. Utmarken är till stor del utmarkerad med olika typer av flygsand. Det höjdläge där hög L1996:1702 (tillsammans med L1996:1701, L1996:2191 och L1996:2190) är placerade, benämns som Råhögsbackarne som är stenbundna flygsandskullar (fig. 4). Utmarken användes ofta till exempelvis betesmark.

Hög L1996:1702 är placerad inom ett bronsålderskomplex bestående av sex bronsåldersgravar (varav två bortodlade), placerade på ett åschrön. Mellan 100 och 300 meter sydväst om gravhög L1996:1702 finns dessa gravar placerade, vilka benämns L1996:1701 (stensättning), L1996:2191 (hög) och L1996:2190 (stensättning) i Kulturmiljöregistret (Lundborg 1972, s 87; Fornsök 2025-12-17).

Det aktuella förundersökningsområdet och hög L1996:1702 har tidigare ej undersökts arkeologiskt, men närliggande bronsåldersgravar, L1996:1701 och L1996:2191, blev undersökta åren 1968–69 av Björn

Petersen i samband med byggnation på platsen (Lundborg 1972, s 87). Resultaten från dessa undersökningar kommer i denna rapport redovisas kortfattat, för mer detaljerad information hänvisas till annan litteratur.

L1996:1701 (fornlämning 12) bestod av enstensättning som uppmättes till 11 meter i diameter och en högsta höjd på 0,8 meter. Totalt påträffades fem urnegravar, där två av gravarna hade gravgåvor i brons. Dessa gravar daterades genom föremålen till yngre bronsålder (period IV-V). Sannolikt har de andra tre individerna också gravlagts under yngre bronsålder (Lundborg 1972, s 87ff).

L1996:2191 (fornlämning 11) bestod av en hög, cirka 16 meter i diameter och 1,2 meter hög. Högen bestod av en yttre fotkedja, med ytterligare två stenkretsar innanför denna. I mitten fanns ett centralröse täckt av skörbränd sten, i vilken högens centralgrav hade placerats. Ytterligare 4 urnegravar påträffades i högen samt en förmodad rest av en skelettgrav. I fyra av gravarna fanns gravgåvor i brons. Vid undersökningen påträffades även både naturflinta och flintföremål (kärnskrapor, skivkrapor samt knivar). Högen har på grund av dessa fynd i flinta tolkats ha anlagts på en äldre boplat. Högen har troligtvis uppförts under äldre bronsålder (baserat på datering av fynden i den förmodade skelettgraven), och sedan under yngre

bronsålder har ytterligare fem individer gravlagts i högen (Lundborg 1972, s 89ff).

RESULTAT

Inom förundersökningsområdet öppnades totalt tre schakt till en sammanlagd schaktlängd om 44 löpmetrar, vilket motsvarar cirka 66 kvadratmeter frilagd yta (fig. 3). Schakten grävdes till ett djup på cirka 0,35–0,4 meter. Matjordens tjocklek var mellan 0,3–0,35 meter. Den underliggande alven bestod av brun/rostfärgad lätt grusig sand med inslag av småsten och sten, 0,1–0,8 meter stora. På en plats, i den norra delen av schakt 204 var marken påverkad av sentida aktivitet. Där fanns recenta fyllnadsmassor med inslag av stora stenar, tegel och porslin.

Inget av antikvariskt intresse påträffades i schakten.

Den närliggande högen, L1996:1702, har i samband med förundersökningen fått uppdaterad geometri, beskrivning och senast datum för fältbesök i Kulturmiljöregistret.

TOLKNING OCH ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Den tomt där det aktuella förundersökningsområdet är beläget, har under enligt det historiska kart-



Figur 6. Översiktsfoton på schakt 200, 204 och 224. Mot SV och NV. Foto nr: 2025–79:1–3. Foto: Lina Dahlqvist.



Figur 7. Översiktsfoto på hög L1996:1702. Mot NÖ. Foto nr: 2025-79-5. Foto: Lina Dahlqvist.

materialet och tillgängliga flygfoton ej varit bebyggd. Därför är det troligt att området ej skadats av större byggnationer eller markingrepp i recent tid. Mindre markingrepp kan däremot ha gjorts, som det kan ses exempel på vid den norra delen av schakt 204.

Både topografin, närheten till bronsåldershögar och undergrunden bestående av lätt grusig sand inom förundersökningsområdet, utgör bra grav- och boplatslägen under förhistorisk tid och påvisar att det har förekommit förhistoriska aktiviteter i direkt anslutning till förundersökningsområdet.

Inom de upptagna schakten kunde dock inga arkeologiska lämningar, anläggningar eller fynd urskiljas. Detta innebär dock inte att ytan ej har använts under förhistorisk eller historisk tid, men de eventuella spår som dessa aktiviteter i så fall har avsatt har ej bevarats fram tills idag. Det är även möjligt att spåren från eventuella förhistoriska aktiviteter, möjligen med kopplingar till den närliggande högen L1996:1702, kan finnas på andra platser i högens omedelbara närhet.

Kulturmiljö Halland förordar inga ytterligare arkeologiska insatser i ärendet.

REFERENSER

Lundborg, Lennart (1972). *Undersökningar av bronsåldershögar och bronsåldersgravar i södra Halland: Höks, Tönnersjö och Halmstads härad under åren 1854–1970*. Hallands museum 2. AB Civiltryckeriet Halmstad 1972.

Historiskt kartöverlägg, 1816, Söndrum socken, akt 19.

Fornsök, 2025-12-17.

SGU:s kartvisare, 2025-12-17.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-5756-2025
Eget diarienummer:	2025-205
Uppdragsgivare:	Björn Christer Magnus Larsson
Utförandetid:	16 december 2025
Personal:	Lina Dahlqvist (projektledare) och Mats Nilsson, arkeologer vid Kulturmiljö Halland och Patrik Bengtsson, Hovgårds maskin och lantbruk AB
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Halmstad kommun, Söndrum socken, Halmstad Bäckagård 1:299, L1996:1702. Koordinater X: 364065,479, Y: 6280980,516 (koordinater i sydvästra hörnet)
Undersökt:	44 löpmeter, 66 m ²
Dokumentation:	Schakten har mätts in med RTK-GPS. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Sondrum2025205F. Digitala fotografier har fotonummer 2025-79:1-6.
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs
Prover:	Inga prover togs
Datering:	-

Bilagor

Bilaga 1 Schaktlista

Landskap: Halland
 Socken: Söndrum socken
 Fastighet: Halmstad Bäckagård 1:299
 Fornlämning: L1996:1702

Arkeologisk förundersökning i form av avgränsande förundersökning 2025

Intrasis-Id	Djup, meter	Beskrivning	Kommentar
200	0,4	0,35 meter djup matjord bestående av mörkbrun humös sand med inslag av småsten, rötter och enstaka 0,05–0,15 meter stora stenar. Därunder undergrunden bestående av brun/rostfärgad lätt grusig sand med inslag av småsten och enstaka 0,05–0,25 meter stora stenar.	
204	0,35	0,3 meter djup matjord mörkbrun humös sand med inslag av småsten, rötter och ca 0,05–0,15 meter stora stenar. Därunder undergrunden bestående av brun/rostfärgad lätt grusig sand med inslag av småsten och enstaka stenar, 0,1–0,2 meter stora.	I norra delen av schaktet fanns recenta fyllnadsmassor med inslag av stora stenar, tegel och porslin.
224	0,4	0,3–0,35 meter djup matjord bestående av mörkbrun humös sand med rikligt inslag av större rötter från omkringliggande träd samt inslag av småsten. Därunder undergrunden bestående av brun/rostfärgad lätt grusig sand med inslag av småsten och sten, 0,1–0,3 meter stora samt enstaka 0,5–0,8 meter stora stenar.	

Bilaga 2 Fotolista

Fotonr: 2025-79:1-6

Landskap: Halland
Socken: Söndrum socken
Fastighet: Halmstad Bäckagård 1:299
Fornlämning: L1996:1702

Arkeologisk förundersökning i form av avgränsande förundersökning 2025

FOTOGRAF: LINA DAHLQVIST (LD) OCH MATS NILSSON (MN)

Fotonr:	Motiv:	Mot:	Sign:
2025-79-1	Översikt av schakt 200	SV	LD
2025-79-2	Översikt av schakt 204	NV	LD
2025-79-3	Översikt av schakt 224	NV	LD
2025-79-4	Arbetsbild vid schaktning av schakt 204 samt översikt av nordöstra delen av undersökningsområdet	NÖ	LD
2025-79-5	Översikt av gravhög L1996:1702	NÖ	LD
2025-79-6	Översikt av gravhög L1996:1702	SV	LD



**Hitta våra rapporter och
följ oss på våra sociala medier!**



**KULTURMILJÖ
HALLAND**